

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

BcA. Daniely Urbanové:

Malířská výzdoba ochozových kaplí v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně.

2013

Jaroslav J. Alt

V teoretické části práce studentka provádí historický exkurz, seznamuje s dějinami kostela a jeho funkcí. Poté se soustředí na jednotlivé etapy restaurování/rekonstrukce objektu na přelomu 19. a 20. století: restaurování, které probíhalo pod vedením Josefa Mockera v osmdesátých a devadesátých letech 19. století a následně pod vedením Ludvíka Láblera v prvním desetiletí 20. století. V dalších kapitolách se věnuje malířské výzdobě ochozových kaplí. Podrobně popisuje výzdobu Mlynářské, Řeznické a Šperlinkovské kapli. Zabývá se i problematikou autorství malířské výzdoby těchto tří kaplí. S poukázáním na komparaci s malířskou výzdobou lodi kostela sv. Václava v Nové Vsi u Kolína, kde již třetím rokem probíhá restaurování maleb studenty bakalářského studia Fakulty restaurování Univerzity Pardubice, se zabývá i malířským rodem Vysekalů, kteří v daném období působili v regionu, z nichž Jan Vysekal je autorem maleb v kostele v Nové Vsi. Jak právě z těchto srovnání vyplývá, autorem maleb v klenbách ochozových kaplí by mohl být právě tento umělec.

Teoretická část práce je velmi obsáhlá, studentka shromáždila velké množství materiálu, který je, jak z hlediska faktografického, tak i z hlediska pravděpodobného autorství maleb v klenbách ochozových kaplí, objevný. Z pohledu vedoucího práce, považují teoretickou část za vysoce nadstandardní, navíc přispívající k hlubšímu pochopení díla v jeho obsahové i ideové rovině, která se provazuje s dobovým úsilím o reprezentaci konkrétní památky v souvislosti se společensko-politickými proměnami daného období. V závěru teoretické části práce se studentka vyjadřuje i ke konceptu současného restaurátorského zásahu na nástropních a nástěnných malbách v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně. Koncept sleduje především myšlenku zachování čitelnosti jednotlivých vrstev malířské výzdoby kleneb ochozových kaplí, která byla realizována a následně dílčím způsobem korigována v letech 1881 až 1910.

V úvodu praktické části práce studentka zmiňuje základní údaje o památce.

V kapitole věnující se restaurátorskému průzkumu Daniela Urbanová nejprve popisuje část malby vybrané k provedení komplexního restaurátorského zásahu. Následuje stručné seznámení s výsledky předcházejících průzkumů a charakteristika základního zajištění barevných a omítkových vrstev, které na tyto průzkumy bezprostředně navazovaly.

Dále specifikuje cíle rozšířeného průzkumu, který je součástí diplomové práce a metody tohoto průzkumu. Neinvazivní a invazivní metody průzkumu a jejich výstupy studentka dále podrobně popisuje. V rámci invazivní části průzkumu detailněji zkoumá rozsáhlá ztmavlá místa v malbě, která jsou důsledkem intenzivního zatékání dešťové vody do klenby a zanášení vodorozpustných solí do omítkových a barevných vrstev. Je to problém, který, mimo jiné, zasahuje ve svém důsledku i do esteticko-výtvarné roviny díla. Stejně důkladná pozornost je v průzkumu věnována i polychromování kamenných článků žeber klenby. V dílčích výstupech průzkumu identifikuje složení omítek a použité pigmenty a pojivo barevné vrstvy, a porovnává stávající omítkové vrstvy s malbou se staršími vrstvami. V odebraných vzorcích omítek analyzuje hodnoty přítomných vodorozpustných solí a míru zvlhčení. V rámci chemicko-technologického průzkumu provádí ještě doplňující průzkum po zkouškách čištění, odsolování a stabilizaci solí. Následují zkoušky potenciálního snímání mladší barevné vrstvy v malbě klenby, která souvisí s úpravami maleb ve fázi rekonstrukce kostela, kdy vedení prací přebírá po Jasefu Mockerovi Ludvík Lábler.

V další fázi průzkumu studentka provádí zkoušky možných variant prekosolidace barevné vrstvy, zkoušky čištění polychromie kamenných prvků žeber, čištění tmavých sádrovcových krust a zkoušky odstraňování lokálního bílého vápenného povlaku v levém cípu klenby.

Výstupem restaurátorského průzkumu je restaurátorský záměr, ve kterém studentka navrhuje jednotlivé kroky restaurátorského zásahu, včetně techniky a technologie provedení.

V další části diplomové práce Daniela Urbanová detailně popisuje postup vlastního restaurování, od prekonsolidace barevné vrstvy přes hloubkové zpevnění omítek, čištění malby a polychromie žeber, konsolidaci barevné vrstvy, tmelení a retuš, včetně dílčích rekonstrukcí. Koncepce retuší a s ní spojené koncipování formy prezentace restaurované malby je rozvedeno i v závěru teoretické části. Rešerší pramenů a seznamem použité literatury končí textová část práce. V ediční poznámce studentka vysvětluje používání pojmů restaurování a rekonstrukce, jejichž význam se v průběhu času měnil.

Následuje bohatá obrazová příloha k teoretické části diplomové práce a fotografická dokumentace restaurátorského průzkumu a jednotlivých úkonů vlastního restaurování vybraného úseku malby v klenbě Řeznické kaple. Další část přílohy tvoří dokumentace provedených laboratorních analýz.

Restaurování vybraného úseku maleb v klenbě Řeznické kaple v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně je pokusem o koncepční řešení restaurování maleb, které by mohlo být realizováno v budoucnosti i na malbách v ostatních kaplích ochozu, obdobně destruovaných v důsledku enormního a dlouhodobého zatékání dešťové vody. Koncepce restaurování byla vedena snahou o maximální rehabilitaci maleb v jejich materiálové struktuře, ale i o zachování jejich autenticity z hlediska jejich historické vypovídací hodnoty, kdy zůstávají zohledněny i pozdější zásahy v malbě. Současně je zde snaha o dostatečně převědčivou prezentaci maleb v jejich esteticko-výtvarné kvalitě, která je důležitou součástí živého sakrálního prostoru

Hodnocení práce

Studentka v praktické části diplomové práce předvedla schopnost provedení samostatného restaurátorského zásahu na velmi destruované malbě. Výsledek restaurování je výborný. Seznam literatury je odpovídající náročnosti práce, práce s poznámkovým aparátem výborná. Struktura práce je velmi přehledná, metodologicky výborně zvládnutá, stanovený cíl práce byl naplněn.

Práci doporučuji k obhajobě a celkově hodnotím stupněm **výborně**.

V Trstěnici dne 20. 9. 2013
Jaroslav J. Alt